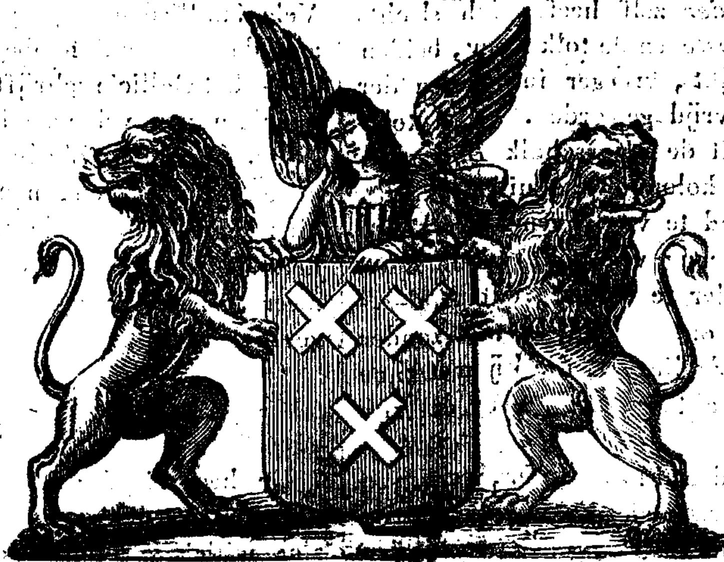
No. 36. **1846.**

BREDASCHE COURANT.

STAAT- LETTERKUNDIG EN WETENSCHAPPELIJK

NIEUWS- BLAD.

Dingsdag 24 Maart.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 21sten Maart.

Bij gelegenheid van de discussie over het millioen der geheime fondsen in de kamer der pairs, zijn aldaar de Poolsche aangelegenheden ter spraak gebragt. Verscheidene leden, onder anderen de graaf *Montalembert*, en het nieuwe lid, de heer *Victor Hugo*, hebben zich beklaagd over het weinige medegevoel dat de regering, bepaaldelijk de heer *Guizot* in zijne onlangs in de kamer der gedeputeerden gehouden rede, voor de zaak der Polen had doen blijken, toen hij hen met de volgelingen van *Abd-el-Kader* vergeleken had. De eerste der genoemde sprekers heeft nog daarenboven de Polen trachten vrij te pleiten van het verwijt, dat zij bij den jongsten opstand communistische leerstellingen hadden gepredikt en heeft weder de Oostenrijksche regering den moord der Gallicische edellieden willen te laste leggen. Van den anderen kant is de kolonel *Fabvier* rond voor het gevoelen uitgekomen, dat hoeveel medegevoel men ook voor de Poolsche zaak mogt koesteren, hare zaak toch Frankrijk niet regtstreeks aanging. De heer *Guizot* heeft slechts kort gesproken, en gezegd dat Frankrijk zich toch tot regel moest stellen niet in de zaak van Polen tusschen beiden te komen, noch voor de opstanden aldaar partij te trekken, maar, van den anderen kant, den Polen een gastvrij toevlugtsoord te verleenen.

Ook gisteren is in de kamer over der Polen zaak gesproken. Ditmaal gaf de generaal *Tascher* zijne belangstelling in hun lot te kennen. Vervolgens heeft de heer *Villemain* gesproken, en terugkomende op de verklaringen van den minister *Guizot* in de vorige zitting, verlangd dat Frankrijk meer deed dan de ongelukkige Polen gastvrijheid te verleenen; dat het ook door deszelfs zedelijken invloed tusschen beiden kwam, om de traktaten te doen eerbiedigen, bedoelende inzonderheid de handhaving en onschendbaarheid van het eigentlijk, thans aan Rusland behoorend, koningrijk Polen. De heer *Guizot* heeft dezen spreker weder beantwoord, en zich bepaald tot te zeggen dat de Julij-revolutie de onderscheidene verdeelingen van Polen in het Europeesch volkenregt had ingeschreven gevonden, dat de jongste opstand niet in het russisch, maar in het oostenrijksche en pruissische Polen, die reeds veel vroeger waren ingelijfd, en in den vrijstaat Krakau was uitgebarsten, welks regten, de minister kon daarvan de verzekering geven, niet vergeten of miskend zouden worden. Op de van zijne zijde gedane vertogen had hij daarvan de zekerheid gekregen.

De eigentlijke discussie over het millioen der geheime fondsen is kort geweest, en hetzelve met 106 tegen 22 stemmen toegestaan.

(De *Augsburgsche Zeitung* spreekt van een onderhoud hetwelk de Oostenrijksche gezant, graaf *Appony*, met den heer *Guizot* zou gehad hebben, waarin de eerste zich zou beklaagd hebben dat de fransche regering onlangs het openbaar vertoon der Polen bij den prins *Czartoryski*, dien zij als hun erkend hoofd of koning aanmerken, niet belet had. De heer *Guizot* zou hoofdzakelijk geantwoord hebben, dat de fransche regering niet beletten kon dat de Polen gezegden prins als hunnen chef aanmerkten, evenmin als zij de Spaansche vlugtelingen kon verhinderen don *Carlos* voor hunnen koning te houden; dat men dan alleen deze lieden kon te keer gaan, als zij de openbare rust in Frankrijk op de eene of andere wijs verstoorden. Op de klagt van den gezant, dat het *Journal des Débats* de gezegde openbare vertooning had toegejuicht, had de minister gezegd, dat het gouvernement geene officiele of officieuse tolken had dan den *Moniteur* en den *Messager*. Overigens moet in deze conferentie over het behoud van den vrijstaat Krakau gehandeld zijn, waarvan de minister in de kamer de verzekering heeft gegeven. Alleen zou te Krakau eene bezetting van de troepen der drie beschermende mogendheden blijven.)

— De kamer der afgevaardigden heeft zich gisteren met een voorstel van den heer *de Remilly* beziggehouden, om eene belasting op de honden te leggen; de ontwikkeling van dit voorstel heeft tot veel gelach aanleiding gegeven, en de nadere in overwegingneming is ten slotte verworpen.

— Op den spoorweg van Rouaan naar Parijs, heeft heden morgen een ongeluk plaats gehad. De commissie belast met het onderzoek van het wetsontwerp om een crediet van zeven-en-dertig en een half millioen fr. voor de fortificatien van Havre te verleenen, was des morgens ten zeven ure met een bijzonderen trein naar Havre vertrokken. Aan het station te Bonnières gekomen, ontmoette de trein de diligence der algemeene messageries, komende van Falaise, op het oogenblik dat zij den spoorweg over reed, om zich achter aan den trein te plaatsen van het van Rouaan naar Parijs vertrekkend konvooi, dat op hetzelfde oogenblik aankwam. Laatstgemelde trein reed tegen de diligence aan, welke overhoop geworpen en geheel verbrijzeld werd; er bevonden zich 22 personen in dit rijtuig, waarvan terstond 1 gedood en 17 anderen meer of min zwaar gekwetst werden. Het is het eerste ongeluk dat op dezen spoorweg nog is voorgevallen.

— Te Toulouse hebben dezer dagen eenige onrustige tooneelen plaats gehad, waarvan de belangstelling in de zaak van Polen de aanleiding of het voorwendsel is geweest. Zij hebben in den schouwburg een aanvang genomen, waar men den Marseillaanschen marsch en het Poolsche omwentelingslied heeft willen doen zingen. Nadat de schouwburgzaal ontruimd was, hebben de onruststokers hunne woelingen op een naburig plein voortgezet en zijn zij ten laatste door de gewapende magt uiteengedreven moeten worden. Bij deze volksbewegingen zijn politie-bedienden mishandeld en ook een of meer jeugdige schreeuwers gekwetst geworden. Men spreekt van veertig personen, die in hechtenis genomen zijn, en van het in beslag nemen van het legitimistische blad van Toulouse.

— Uit Toulon wordt bepaald gemeld, dat het Russisch smaldeel, den Grootvorst *Konstantijn* aan boord hebbende, in de eerste dagen der volgende maand aldaar wordt verwacht. De Prins *de Joinville* zou zich tegen dien tijd aldaar bevinden. Er zou aan den Grootvorst eene luisterrijke ontvangst voorbereid worden. — De hertogen *van Aumale* en *van Wurtemberg* zijn den 14 te Toulon aangekomen, en hebben zich den volgenden dag reeds ingescheept, om zich naar Algiers te begeven.

— De regering heeft een telegraphisch berigt uit de stad Algiers van den 16den Maart bekend gemaakt, waaruit blijkt, dat het aan de Fransche troepen niet alleen gelukt is, om *Abd-el-Kader* uit het Kabylenland nabij het Jurjura-gebergte te verdrijven en tot de vlugt in eene zuidwestelijke rigting te noodzaken, maar ook om hem op die vlugt gevoelige verliezen toe te brengen. Het berigt vermeldt eerst, hetgeen men reeds wist, dat de kolonel *Camon* den 7den, ten zuiden van Boghar, aan *Abd-el-Kader* den buit heeft ontnomen, dien hij bij eenen rooftogt tegen aan Frankrijk onderworpene stammen had behaald. Sedert dat tijdstip moet de bekende generaal *Jussuf*, een gewezen Muzelman in Fransche dienst, met zijne daarvoor opzettelijk bijeengebragte bende ligte ruiterij, den vlugtenden Emir rusteloos hebben vervolgd, en hem eindelijk hebben bereikt. De telegraphische depeche zegt daarvan: » De generaal *Jussuf* heeft den 13den den Emir achttien uren ten zuiden van Zahzz aangetast; hij heeft zich van zijne pakgoederen en muilezels meester gemaakt, die den weg

naar Bouhda insloegen, *Abd-el-Kader* zelf heeft zich slechts met moeite gered. De luitenant *Lacoste* en de tolk *Levy*, beiden zwaar gekwetst (en zoo als thans blijkt, vroeger in handen der vijandige Arabieren gevallen), zijn bevrijd geworden. »Het telegraphische berigt voegt er nog bij, dat de maarschalk *Bugeaud*, die laatstelijk aan het hoofd eener kolonne was uitgetrokken, om *Abd-el-Kader* uit het Kabylenland te verdrijven, den 17den of 18den Maart in de stad Algiers terug verwacht werd. Men schijnt zich aan de Fransche zijde weder te vleijen, dat *Abd-el-Kader*, door zijne geledene verliezen ontmoedigd en niet zonder ongerustheid voor de veiligheid der volgelingen, die hij met zijne zoogenaamde deira in Marocco heeft achtergelaten, naar dat rijk terug zal keeren.

— De Madridsche dagbladen van den 14den dezer, schrijven eenparig de oorzaak der ministeriele crisis aan de nieuwe wet op de drukpers toe, waarbij de ministers de instelling der jury wilden herstellen. Daar de koningin weigerde hare goedkeuring aan dit ontwerp te hechten, heeft de minister *Isturitz*, de maker van hetzelve, zijne demissie gegeven en deze heeft die van al de leden van het ministerie *Miraflores* naar zich gesleept. Een honderdtal leden van het congres had zich vereenigd om zich in deze bestaande crisis te verstaan; vele leden wilden dat men verklaarde dat het kabinet het vertrouwen van het congres bezat, maar anderen, vermoedelijke aanhangers van den generaal *Narvaez*, die spoedig bleek dat wel weder aan het bewind zou komen, bestreden dat voorstel en zoo werd er niets gedaan.

Buitengewone berigten uit Madrid van den 17den, dus drie dagen later, houden dat zich weder een nieuw kabinet gevormd had en dat de officiele Madridsche courant dien avond de namen der nieuwe ministers zou bekend maken. De generaal *Narvaez* is weder aan het hoofd van het kabinet, als president van den raad, minister van oorlog en ad interim met de portefeuille van buitenlandsche zaken belast; deze laatste portefeuille wilde men dat hij zou aanbieden aan den heer *Gonzales Bravo*, gezant in Portugal, of aan den hertog *de Sotomayor*, gezant in Engeland, of zelfs wel aan den heer *Isturitz*, welke twee laatsten vermoedelijk het aanbod wel zouden van de hand wijzen. — Tot minister van justitie was benoemd de heer *Egana*, gedeputeerde der provincie Alava; de heer *Burgos*, minister van finantien onder *Ferdinand VII*, vervangt den heer *Isturitz* als minister van binnenlandsche zaken; de heer *Orlando*, lid van het congres en voormalig militair intendant, is tot minister van finantien benoemd, eindelijk de generaal *Pezuela*, schoonbroeder van den markies *Viluma*, tot minister van marine.

— Ter beurze waren heden (21 *Maart*) genoteerd: 5 pCt. 120,35; 3 pCt. 84; Spanje 3 pCt. 37½; Rom. L. 101¼.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 19den Maart.

Men schrijft uit Petersburg, van den 3den, dat de Keizer voornemens was, de daarop volgende week eene reis naar Moskau te doen. Bij Hoogstdeszelfs terugkomst zou hij het tijdstip van zijn vertrek naar Italië bepalen. Brieven uit Petersburg, van den 10den, melden nog niet het vertrek des Keizers uit die hoofdstad.

— In den nacht van den 14 op den 15 werden de ingezetenen van Posen, door het geroep van *brand!* uit den slaap gewekt. Dit verwekte vooral schrik, daar men niets anders dacht, dan dat de brand was aangestoken, om onder de algemeene verwarring nogmaals een' opstand te beproeven. Die bezorgdheid werd vermeerderd door de oogenblikkelijk genomen militaire maatregelen, het aanrukken der troepen en kanonnen op de markten en straten. Men verspreidde het gerucht, dat de stad aan de vier hoeken in brand stond. Gelukkig is men echter met de vrees vrijgekomen. De rust is niet gestoord geworden. Door den zwaren storm, is men den brand echter eerst den volgenden morgen meester kunnen worden.

— Uit Krakau zijn berigten tot den 13den Maart. De beschermende Mogendheden hebben besloten, dat die Staat alleen door Oostenrijk zal bezet blijven, tot dat de rust geheel hersteld en deswege nadere maatregelen zullen worden genomen. De Russische generaal *von Rudiger* is den 12 Maart met zijne troepen afgetrokken, en de Pruissische generaal graaf *van Brandenburg* met het Pruissische korps naar Silezië teruggekeerd. De teruggeblevene Oostenrijksche troepen staan onder bevel van den luitenant-veldmaarschalk graaf *van Castiglione*.

— Uit Breslau meldt men van den 14. Maart: »De Russen en Pruissen hebben Krakau den 12. dezer ontruimd. De Oostenrijkers blijven alleen terug, en hebben het slot versterkt. Op den slotberg hebben zij 30 kanonnen geplaatst. Het getal der gevangenen wordt op 2000 opgegeven, doch zulks is overdreven. Vele landlieden, die gearresteerd zijn, doch geen werkelijk deel aan den opstand hebben genomen, zullen ontslagen worden."

— Uit Gallicie schrijft men van den 10 dezer: »De boeren keeren naar hunnen veldarbeid terug; doch meer dan honderd heerlijkheden (*herrschaftliche Bezirke*) zijn zonder beheer, daar niet alleen de eigenaren, maar ook de beambten gevlugt of gedood zijn. Men denkt, dat vele zullen terug keeren als de rust geheel zal hersteld wezen. Van de Insurgenten zelve is in Gallicie geen spoor meer te zien. Men denkt, dat vele in het Karpathiesch gebergte gevlugt zijn."

BELGIE.

BRUSSEL, den 22sten Maart.

De heer *Rogier* is met de zamenstellig van een nieuw kabinet nog niet verder gevorderd; hij heeft den heer *d'Elhougne* aan zich willen verbinden, doch men betwijfelt of er eene toenadering tusschen hen beiden is tot stand gekomen. Een der bladen beklaagt zich, dat de liberale partij, altijd eensgezind als zij zich in de oppositie bevindt, nu er kwestie is van in 't bestuur te komen, verdeeld is, en dat de eene onderafdeeling dier partij de andere dan in alles tegengewerkt, waardoor eene combinatie reeds moeijelijk, maar een vast bestuur zoo goed als onmogelijk wordt.

— De kamer van koophandel en nijverheid te Luik, heeft aan het bewind eene belangrijke nota ingezonden, waarin wordt aangedrongen op het herstel der handelsbetrekkingen met de Nederlanden. Zij vereenigt zich met het gevoelen, door een dagblad openbaar gemaakt, dat de oorzaak van de ongelegenheden, waarin men zich bevindt, aan de wet van den 21 Julij 1844 moet worden toegeschreven. Die wet heeft niets dan kwaad en geen enkel voordeel opgeleverd.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 23sten Maart.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van Zaturdag, zijn ingekomen onderscheidene verzoekschriften, welke naar de daartoe gestelde commissie worden verzonden.

Door den hoogleeraar *von Sibold* wordt aan de Kamer hulde gedaan van onderscheidene boekwerken. De hoogleeraar heeft dit gedaan bij missive aan het lid der Kamer, den heer *Luzac*. Deze heeft den voorzitter verzocht, daarvan aan de Kamer kennis te geven.

De voorzitter deelt mede, dat de heeren *Cost Jordens*, *van Rosenthal*, *van Twist*, *van Namen* en *de Man*, door de afdeelingen gekozen zijn tot rapporteurs over het ontwerp van wet, tot verhooging van hoofdstuk IX A, der begrooting van 1846.

Nog stelt de president voor, de beraadslagingen over het ontwerp van wet, tot verbetering van den accijns op de suiker, te doen plaats hebben op heden, Maandag, des morgens ten 11 ure. — Dienovereenkomstig wordt besloten.

De commissie tot de verzoekschriften brengt verslag uit:

I. Bij monde van den heer *Jongsma*: 1°. Op twee adressen, als: van den breeden kerkeraad der Nederduitsch-Hervormde gemeente te Rotterdam, en van diakenen der Hervormde gemeente te Driebergen. Beide adressen behelzen bedenkingen tegen het ontwerp van wet, tot ondersteuning van behoeftigen. — Nederlegging ter griffie; 2°. Op een adres van *H. Jonker en Zoon c. s.*, te Amsterdam, houdende verzoek tot vrijdom van accijns op steenkolen. — Griffie en verzending van een afschrift aan den Minister van Finantien.

II. Bij monde van den heer *Beyleveld*: 1°. Op een adres van *C. Roose*, te Middelburg, die terugkomt op vroeger door hem ingebragte klagten tegen den notaris *Uytenhoven*, te Vlissingen, en den landman *P. Deldik*. — Omtrent dit stuk wordt overgegaan tot de orde van den dag; 2°. Op een adres van *C. Koot c. s.*, eigenaars van onroerende goederen in of bij de Schagerlaan, gelegen in de gemeente Watergraafsmeer, nabij Amsterdam. Adressanten beklagen zich over het verkoopen van onroerend goed, waardoor zij beweren in hunne regten te zijn benadeeld. — Orde van den dag.

III. Bij monde van den heer *van Leeuwen*: op een adres van *H. van der Valk*, reeder en lid van het collegie der kleine of kustvisscherij in de provincie Noordholland, wonende te Zandvoort, die zijne klagten inlevert over eene plaatselijke belasting op den visch te Zandvoort. — Hetzelfde besluit.

Niets meer aan de orde van den dag zijnde, gaat de vergadering uiteen tot heden, maandag.

— Bij Koninklijk besluit van den 13den Maart 1846, n°. 68, zijn benoemd:

tot controleur der derde klasse bij 's Rijks belastingen te Gorredijk, (Vriesland), de heer *A. A. T. de Man*, thans surnu-

merair der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen, toegevoegd aan de arrondissements-directie te Brielle;

tot surnumerair der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen, de heer *A. J. van Stralen*, thans werkzaam bij den arrondissements-directeur te Hoorn.

— Bij Koninklijk besluit van den 16den Maart 1846, n°. 69, zijn de heeren *A. J. Cornelissen* en *M. J. A. van Berkel*, benoemd en aangesteld tot adjunct-commiesen bij het departement van Finantien.

— De Minister van Finantien maakt heden in de *Staats-Courant* bekend, dat, volgens Zijner Majesteits magtiging, na voorafgaande overbrenging in het Depôt bij de Nederlandsche Bank van de waarde in oude geldspecien met de vereischte aanvulling, volgens art. 4 der wet van den 18den December 1845 (*Staatsblad n° 90*), de uitgifte is bepaald van nog *twee millioen negen honderd duizend gulden* (*f* 2,900,000) in muntbiljetten, volgens die wet daargesteld, en zulks in stukken van *f* 500, *f* 100, *f* 20, *f* 10 en *f* 5.

— Nog leest men de volgende bekendmaking van den Minister van Finantien in de *Staats-Courant*:

1°. dat nevens een adres geteekend *P.*, bij hem ten behoeve van 's Rijks schatkist, ontvangen zijn twee *Zeeuwsche rijksdaalders* of stukken van *twee en vijftig stuivers*, en dat van het door den inzender aangegeven denkbeeld nopens de inwisseling van muntspecien, met belangstelling is kennis genomen;

2°. dat door een onbekende, onder het postmerk *Eindhoven*, aan het ministerie van Finantien, ten behoeve van 's Rijks schatkist is ingezonden een coupon groot *vijftig gulden* (*f* 50), verschenen 1 Januarij 1846, van eene onuitgelote obligatie ten laste van het Russische Keizerrijk.

— Z. Exc. de baron *van Zuijlen van Nijevelt* is sedert de laatste dagen merkelijk in beterschap toegenomen, zoodat men weldra zijn volkomen herstel meent te mogen verwachten.

— Het provinciaal geregtshof van Gelderland heeft den 17den dezer een vonnis bevestigd van de arrondissements-regtbank te Tiel, waarbij een ingezeten der stad Zalt-Bommel, wegens het weigeren van inkwartiering aan manschappen tot 's Konings landmagt behoorende, van alle regtsvervolging is ontslagen, hoofdzakelijk op grond, dat het besluit van Koning *Lodewijk*, van den 4 Januarij 1809, ten deze niet in aanmerking kon komen, vermits hetzelve was vervallen ten gevolge van eene later hier te lande in werking gebragte wet; bepalende zich de verpligting der ingezetenen alleen om militairen bij doortrekkende korpsen en detachementen te huisvesten, waartoe de ten deze bedoelde manschappen niet hadden behoord, als zijnde een tijdelijk te Zalt-Bommel gevestigd detachement.

— Uit 's Hage schrijft men van den 21sten:

» De instructie in de zaak van *Nelck*, vader en zoon, die, zoo als men zich zal herinneren, verdacht staan van zich aan de misdaad van brandstichting schuldig gemaakt te hebben, is reeds zoo ver gevorderd, dat de stukken aan den procureur-generaal bij het provinciaal-geregtshof in Zuid-Holland ingezonden en door dezen weder aan den officier van justitie teruggezonden zijn, ten einde nog zekere punten tot een bepaald onderzoek te maken. Dien ten gevolge is op het terrein der afgebrande woning nog een enquête ingesteld, en bij opgraving van het geheim gemak, eene flesch gevonden die met vitriool of terpentijn zou gevuld zijn geweest. *Nelck*, de vader, heeft voor eenige dagen aan krankzinnigheid geleden, die zich ook te voren wel bij hem hadden opgedaan; thans is hij echter daarvan weder hersteld."

— Uit Middelburg schrijft men van 20 Maart:

» De dag van eergisteren was, ter oorzake in onze vorige gemeld, een ware feestdag voor deze stad; van des morgens af was zij met vlaggen versierd, en in den namiddag liet zich het klokkenspel hooren; de straten en pleinen waren genoegzaam den geheelen dag met wandelaars vervuld. De werklieden van het Sintjans-bedrijf werden door den heer *Dronkers* onthaald, en van stadswege was gezorgd dat in de gestichten van weldadigheid onderscheidene ververschingen werden genoten, terwijl de weezen zich in hun gesticht met vrolijke spelen vermaakten, en ook aan de bedeelde huisgezinnen van de gesubsidieerde armbesturen, mede van stadswege, eene buitengewone uitdeeling van rijst, en van wege de vereeniging tot het bezoeken der armen, eene bedeeling van brandstoffen aan alle behoeftigen werd gedaan.

» Des namiddags werd op de groote markt de cocagne-mast beklommen, om prijzen door het stedelijk bestuur daartoe verschaft. Des avonds prijkten de huizen van den heer burgemeester, de heeren wethouders en stads-secretaris met fraaije illuminatien; voor het huis van den burgemeester las men, op eene draperie van nationale kleuren, de woorden *Middelburg*, *Maastricht.*

» Vóór den schouwburg verhief zich eene verlichte poort, en het was in dit lokaal, dat, ten half acht ure, de vereeniging plaats had der leden van de vier binnen deze stad bestaande societeiten, die zoo voor zich-zelven als voor hunne huisgenooten hiertoe hadden ingeteekend. De schouwburgzaal was schitterend verlicht en toepasselijk gedecoreerd, en kon naauwelijks de zaamgekomenen bevatten, die uit de eerste magistraats-personen en uit ingezetenen van verschillenden stand en betrekking in de maatschappij, alsook uit onderscheidene van buiten deze stad geïntroduceerden, bestonden. Onder het genot van muziek en dans duurde deze vereeniging, die zoo geheel de eigenaardige tint van een waar *Voksfeest* droeg, in de beste eensgezindheid, tot in den vroegen morgen voort. Dank hebbe het edel-achtbaar bestuur dezer stad, van hetwelk dit plan is uitgegaan! Ook de voor de regeling van deze feestviering en het bewaren der orde benoemde commissarissen verdienen allen lof, wegens de inrigting derzelve en de zorg die door hen is aangewend om het genoegen van het gezelschap te bevorderen. De algemeene goedkeuring bleef dan ook niet achterwege, en deed zich vooral opmerken, toen, omtrent half negen ure, de heer *D. Dronkers* met zijne echtgenoote, door eene commissie afgehaald, in de zaal verscheen en door den heer burgemeester op eene hartelijke en toepasselijke wijze werd aangesproken.

» Maar niet alleen tot deze vereeniging bepaalde zich de feestviering; ook elders hadden zamenkomsten plaats. Een gedeelte der publieke wandeling, het Molenwater genaamd, was met lampions verlicht, en het hoorn-muziek van de artillerie uit Vlissingen veraangenaamde de ontelbare wandelaars daar ter plaatse, waaronder zich ook vele landlieden en vreemdelingen bevonden, die deze feestviering kwamen bijwonen. In het gebouw der oude concertzaal, dat insgelijks verlicht was, werden de werklieden uit de weverijen van de heeren *Salomonson*, mede op verversching en onthaald, nadat zij met vaandels en fakkels een optogt door de stad hadden gedaan. Op de plaatsen waar zulks mogt geschieden, werden vuurwerken afgestoken. De vreugde was overal verspreid, en is, zoo ver wij weten, door niets wanordelijks gestoord. Lang zal het aandenken bewaard blijven aan eenen dag, die op zulk eene ondubbelzinnige wijze de gevoelens van blijdschap, dankbaarheid en hoop op toekomende welvaart heeft uitgedrukt."

— Uit eene officieel opgemaakte alphabetische lijst der onderscheidene in de provincie Zuidholland aanwezige steden en gemeenten, met vermelding van het bedrag derzelver bevolking op den 1 Januarij 1846 (daaronder begrepen de militairen en gevangenen), blijkt vooreerst dat de bevolking der steden in deze provincie op dat tijdstip bedroeg 290,959, die der gemeenten 267,878, te zamen 558,837 zielen, waaronder 5220 militairen, 2081 gevangenen. De bevolking der steden was op dat tijdstip verdeeld als volgt: Brielle 4615 zielen, Delft 18,008, Dordrecht 20,955, Gorinchem 8612, Gouda 15,034, 's Gravenhage, Scheveningen (6014) daaronder begrepen, 67,980, Leiden 39,256, Maassluis 4077, Rotterdam 82,511, Schiedam 12276, Schoonhoven 2659, Vlaardingen 7527 en Woerden 4365.

De Regering heeft thans geantwoord op de bedenkingen, in de afdeelingen der Kamer gemaakt, ten aanzien van het ontwerp van wet, strekkende tot de gemoetkoming wegens militaire inundatien. Daaruit blijkt, dat aan het verlangen tot mededeeling van het Koninklijk besluit van den 5 December 1828, n°. 84, door de Regering gereedelijk wordt voldaan.

De inhoud daarvan zal reeds op zich zelf eenigermate tot toelichting en opheldering der gemaakte bedenkingen kunnen strekken vermits daaruit zal blijken, dat met opzigt tot de ingediende vorderingen, het beginsel is gehandhaafd, dat *schaden, door de gemeene rampen en onafscheidbare gevolgen van den oorlog aan bijzondere ingezeten toegebragt, niet van wege het gouveenement worden vergoed.*

Naar aanleiding daarvan zijn dan ook die vorderingen, *op het voetspoor der handelingen van 's Lands Regering, in vroegeren en lateren tijd afgewezen;* doch is daarbij tevens bepaald, dat *uit aanmerking van den onvoorzien langdurigen tijd, gedurende welken de inundatien zijn of werden gehouden*, voor de verliezen, geleden door de inundatien met rivier- of ander binnenlandsch water, *langer dan een jaar geduurd hebbende*, en voor die *met zeewater*, eenige *tegemoetkoming*, bij wege van bijzondere gunst, *zal kunnen worden verleend*, te welken einde daaromtrent een onderzoek zou plaats hebben.

Hieruit volgt dus, dat de Regering geen *regt* van vergoeding te dezer zake heeft erkend, maar te dien opzigte de beginselen huldigt, welke daaromtrent zeer juist en zakelijk in de 1ste paragraaf van het voorloopig verslag zijn ontwikkeld.

Enkel redenen van billijkheid zouden derhalve, volgens het gevoelen aldaar uitgedrukt, *de voorgestelde tegemoetkoming moeten wettigen.*

De Regering erkent dit mede, doch zal tevens de bedenkingen, daaromtrent bij deze paragraaf voorgedragen, trachten op te lossen in het vertrouwen, dat de leden, door welke dezelve gemaakt zijn, alsdan gunstig omtrent het voorstel van wet, op billijkheid gegrond, zullen gestemd worden.

In de eerste plaats valt er niet te denken aan compensatie, door de voordeelen, welke het langdurig verblijf des legers in die streken, alwaar de inundatien gesteld zijn geweest, zou hebben te weeg gebragt. Dáár toch waar de inundatien gesteld waren, heeft in het algemeen en uit den aard der zaak minder vertier plaats gehad, de voordeelen, hier bedoeld, zijn overigens door eene bepaalde klasse van menschen, als: neringdoende, herbergiers, winkeliers en dergelijken, genoten.

Daarentegen hebben de landeigenaren en pachters, welke meestal geene zoodanige bedrijven uitoefenen, gedurende eenen geruimen tijd den last der inkwartiering ondervonden, ten gevolge der verpligtingen, deswege bij art. 210 van de Grondwet voorgeschreven.

Het zal wel geen betoog behoeven, dat de huisvesting van mi-

litairen van allerlei rang, over zoo een langen tijd als het leger in stand is gebleven, tot veel bezwaar, gemis van huisselijke vrijheid, als anderzins, heeft gestrekt, en dat de meerdere duurte der levensbehoeften, daaruit in die streken ontstaan, aan de meeste, zoo niet aan alle ingezetenen en eigenaars, welke niet tot de opgenoemde klasse der maatschappij behoorden, een gevoelig geldelijk nadeel heeft veroorzaakt. Hoezeer het dus niet mogelijk is, dat enkelen dergenen, die in de tegemoetkoming zouden deelen, door hetgeen heeft plaats gehad, eenig voordeel van eene andere zijde hebben genoten, waarbij dan toch voor dezen ook in aanmerking komt, dat de voorgestelde tegemoetkoming nog niet de helft der geconstateerde schade bedraagt, zoo kan men het er echter, naar het oordeel der Regering, gerust voor houden, dat voor vele anderen juist het omgekeerde heeft plaats gehad, en door dezen een dubbel verlies is geleden, hetgeen de voorgedragene tegemoetkoming in eene hooge mate billijk doet zijn.

Den juisten stand der zaak in dit opzigt na te gaan, ten aanzien van allen, die door de inundatiën hebben geleden, mag wel geacht worden tot het onmogelijke te behooren. Zeker is het, dat de vooronderstelling, dat er zoodanige compensatie zou hebben plaats gehad, welke de billijkheid van het voorstel in eenen eenigzins algemeenen zin zou kunnen verzwakken, naar de overtuiging der Regering, al te gewaagd is, om een slechts eenigermate gegrond bezwaar tegen het aannemen der wet te kunnen opleveren.

Wegens de juistheid van het opgegeven cijfer, ad *f* 1,303,576.05, vermeent de Regering niet beter te kunnen doen dan, ter inzage voor de leden, een afschrift over te leggen der instructie, welke in der tijd door de departementen van binnenlandsche zaken en van oorlog, ter uitvoering van het besluit van den 5 December 1838, n°. 84, is gegeven, en daarbij de aandacht vooral te moeten vestigen op den modelstaat, naar welken de geledene verliezen zijn opgemaakt. Het groote doel, hetwelk men zich bij die instructie heeft voorgesteld, en hetwelk men ook meent bereikt te hebben, was voornamelijk om de werkelijke schade te constateren, en daarbij inzonderheid te letten op de belangen der pachters of gebruikers van den grond. Hun verlies toch is daadwerkelijk geleden, voor welken geringen prijs ook de eigenaren het land mogen hebben verkregen.

De toestand dier pachters was zeker ook niet gunstiger of ongunstiger, naar mate de grond, door hen bearbeid, al dan niet binnen het rayon der vesting is gelegen; de schade is zonder op die onderscheiding acht te geven opgenomen, waarbij wel dient in het oog te worden gehouden, dat die opneming niet is geschied ter constatering van eens ieders of een wederkeerig regt, maar met het voornemen alleen, om eene *tegemoetkoming* toe te kennen, uit hoofde van billijkheid. Die billijkheid nu voornamelijk ontleend zijnde uit den onvoorzien langen tijd, gedurende welken de inundatiën hebben plaats gehad, zoo heeft men gemeend, dat er voldoende termen waren, om ook de eigenaars en bruikers der in het rayon der vestingen geïnundeerde gronden in de tegemoetkoming te doen deelen.

Met opzigt tot het punt der kadastrale schatting, hierbij aangeroerd, meent men te moeten doen opmerken, dat de kadastrale schattingen zijn gedaan naar de bekende huurprijzen; de termijn, over welken de tot grondslag genomene jaren heeft geloopen, viel in een tijdperk, toen Noord-Braband en Zeeland als in het midden des lands gelegen beschouwd werden, en voor geenen dadelijken vijandelijken inval bloot stonden. Op de kadastrale schattingen heeft alzoo, naar den gevolgden grondslag, de ligging van sommige gronden in het rayon van vestingen geen invloed kunnen hebben, evenmin als op de bekende verhuringen gedurende de jaren van vrede en rust, welke tot basis dier schattingen hebben gestrekt.

Overigens wordt hier nog opgemerkt, dat een gedeelte der in Noord-Braband gelegene landen, welke geïnundeerd zijn geweest, buiten het rayon der vestingen is gelegen, en dat de, blijkens de memorie van toelichting, ter somma van *f* 758,849.48$^{1}/_{4}$ in Zeeland geleden schaden, alle betrekkelijk zijn tot landen, welke in 1830 niet meer beschouwd werden als aan militaire inundatie onderhevig te zijn, vermits na de vereeniging van Staats-Vlaanderen met Frankrijk in het jaar 1795, al de vestingen aan de zijde van Vlaanderen zijn geslecht, de inundatie-linien geheel waren verdwenen en de inundatiesluizen voor de afwatering waren dienstbaar gemaakt, daar het Fransch gouvernement de verdediging van dat district naar de Schelde had overgebragt, aan welke zijde van de bedoelde landstreek geene inundatien zijn gesteld.

Voorts wordt nog gezegd: Men zou den toestand der Nederlandsche wetgeving moeten bejammeren, indien dezelve in onze grondwettige instellingen een beletsel of verbod kon vinden, om maatregelen tot stand te brengen, welke de billijkheid gebiedt; het behoort toch tot de pligten van iedere Regering, dat zij niet alleen hetgeen het strikte regt vordert, doen; maar ook hetgeen billijk is steeds bevorderen moet, en het onderscheid tusschen niet te doen wat billijk is en onbillijk te zijn, is zoo moeijelijk aan te wijzen, dat, wanneer het een maatregel van billijkheid geldt, tusschen het verrigten of het nalaten derzelve, de keuze niet twijfelachtig schijnt te kunnen zijn.

Het bedenkelijke zou dus geacht moeten worden in het *onverpligt* en *uit bijzondere gunst* beschikken; doch er is onderscheid tusschen deze beide uitersten en eene *billijkheid* welke pligt wordt, zoodra men die zonder nadeel van anderen kan uitoefenen.

Met opzigt tot de vraag: welke gerustellende verzekering de Regering zou kunnen geven, dat de belanghebbenden, *na het verkrijgen van de voorgestelde tegemoetkoming*, van alle *vorderingen welke zij daarenboven mogten vermeenen te hebben, zouden afzien?* meent men te kunnen antwoorden, dat de belanghebbenden, na het aannemen der tegemoetkoming, bij de wet aan hen verleend, niet wel met eenigen grond nog vorderingen *daarenboven* zouden kunnen inbrengen. Zij zouden geacht worden, die zonder eenige reserve te hebben aangenomen, terwijl ook zoodanige reserve niet bij de uitbetaling zou worden toegelaten.

Die uitbetaling zou in een dergelijk geval niet volgen, en alle oponthoud of vertraging voor rekening der belanghebbenden komen. Die zwarigheid is echter minder te verwachten, aangezien sedert de aankondiging, door Zijne Majesteit in de troonrede gedaan, dat eene wet tot het verleenen eener *tegemoetkoming* aan de Staten-Generaal zou worden voorgedragen, en de indiening der wet zelve, daaromtrent geene vertoogen of bedenkingen zijn ingebragt.

Aan het einde der beantwoording wordt gezegd, dat de tegenwoordige Regering de zaak niet alleen aanhangig, maar onderzocht, en min of meer tot voorloopige beslissing gebragt vond. Zij mogt haar niet willekeurig ter zijde te leggen, terwijl zij, die opvattende, daaraan wel geen ander of beter gevolg kon geven, dan dat, hetwelk thans is voorgesteld, en bevredigend is voor dat groot aantal leden, hetwelk met de Regering van begrip is, dat er aan het erkennen van een regt op vergoeding niet te denken valt, doch wel met deze en met een aanzienlijk aantal andere leden tot eene tegemoetkoming gezind is, wanneer de billijkheid van den maatregel als genoegzaam bewezen kan worden aangenomen, zoo als de Regering zich vleit dezelve alsnu te hebben aangetoond.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van ll. Zaturdag was de fondsnotering: Ned. 2$^{1}/_{2}$ pCt. 60$^{3}/_{8}$; 3 pCt. 73$^{1}/_{16}$; 4 pCt. 93; Amort.-Syndik. 4$^{1}/_{2}$ pCt. 99$^{3}/_{4}$; Aand. Handelm. 4$^{1}/_{2}$ pCt. 166$^{1}/_{2}$; Rusland 5 pCt. 105$^{3}/_{8}$; 4 pCt. 90$^{1}/_{16}$; Spanje 20$^{1}/_{8}$; dito Onbep. Stukken 19$^{3}/_{4}$; 3 pCt. 37$^{1}/_{8}$; Id. Binnenl. à 6/m. 30$^{7}/_{8}$; Passieve 6; Uitgest. Schuld 6$^{1}/_{8}$; Coupon Ardoin 20$^{5}/_{8}$; Portugezen 3 pCt. 59; 4 pCt. 58; Oostenr. Metall. 109$^{1}/_{2}$; Braz. 5 pCt. 86$^{1}/_{4}$.

Advertentiën.

*** De ondergeteekenden Mr. CHARLES AUGUST VAN DAM, Advocaat te *Breda*, en Mr. THEODORUS NICOLAAS HONORIUS BEELS, Advocaat te *Rozendaal*, Curators in het Faillissement van CESAR GUSTAAF GERARD VAN MANSFELD, Winkelier, wonende te *Wouw*, roepen bij deze op, krachtens bevelschrift van den Edel Achtbaren Heer Mr. BEGRAM, Regter-Commissaris in genoemd Faillissement, alle de SCHULDEISCHERS, de bevoorregte, pand- of hypotheek hebbende hieronder begrepen, van gemelde CESAR GUSTAAF GERARD VAN MANSFELD, om in persoon of bij behoorlijk gemagtigde te verschijnen op *Donderdag den tweeden April*, des voormiddags om elf ure, in de Raadkamer der Arrondissements-Regtbank te *Breda*, in het Paleis van Justitie aldaar, Wijk D, N°. 74, ten einde alsnog tot de verificatie hunner Schuldvorderingen over te gaan, en verder te raadplegen en te beslissen over een door den Gefailleerden aangeboden accoord, hetwelk bereids ter inzage der Crediteuren ter Griffie van genoemde Regtbank is neergelegd.

Breda, den 24. Maart 1846.

De Curators voornoemd,
CH. VAN DAM,
T. BEELS.

*** Men vraagt: binnen *Breda*, tegen 1°. Mei aanstaande, een **HUIS**, of **BOVENHUIS**, met ten minste vier KAMERS, KEUKEN, KELDER en ZOLDER, en liefst beide, REGEN- en POMPWATER. Opgaaf, met gesloten briefjes, onder Ls. E, bij de Uitgevers dezer.

DOMEINGOEDEREN

VAN

Z. K. H. Prins FREDERIK der *NEDERLANDEN.*

De RENTMEESTER der Domeingoederen van Z. K. H. Prins FREDERIK der *Nederlanden*, voor het Rentambt Niervaart, zal, op *Woensdag den* 15. *April* 1846, des namiddags ten 2 ure, ten Huize en Herberge van H. H. KLEERSNIJDER te *Zevenbergen*, en ten overstaan van den Notaris A. VAN DER POEST CLEMENT, VERPACHTEN:

Voor den tijd van 7 Jaren.

De LANDERIJEN gelegen onder *Klundert*, vroeger behoord hebbende tot de 20 hoeve-pachter L. VAN BAVEL; over het loopende jaar in pacht bij P. CREZEE, in zes partijen.

De Voorwaarden van Verpachting liggen ter lezing ten Kantore van bovengenoemden Rentmeester en Notaris. — Nadere informatiën zijn te bekomen bij den Opziener WILLEM LIPS.

Klundert, den 3. Maart 1846.

De Rentmeester voornoemd,
F. H. H. BORRET.

Te Breda, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers